GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḑI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 279. *Lunĭ Marțĭ, 17 (29) Decemvre.* **1885.**

Brașovŭ, 16 Decemvre 1885.

Nimicŭ nu e mai condamnabilŭ în politică ca superficialitatea; nimicŭ nu póte sĕ strice mai multŭ unei cause, fiă câtŭ de dréptă și sântă, ca nechipsuirea și nepriceperea, orĭ lipsa de principiĭ și șovăirea celorŭ ce sĕ sĕmtŭ chiămațĭ a o apĕra.

Politica e o grea meseriă. De aceea și este așa de greu a face bună politică, mai alesŭ în nisce împrejurărĭ cu totulŭ estraordinare cum suntŭ acele, în carĭ trăimŭ noi Românii asuprițĭ; politică rea dimpotrivă întîlnimŭ cu carulŭ pe tóte potecele.

Dintre toțĭ însĕ de sigurŭ aceia facŭ politica cea mai rea, carĭ, cu voiă orĭ făr' de voiă, dau arme în mâna dușmanului, ca sĕ pótă strica causei asuprite încă mai multŭ, decâtŭ și așa e în stare și în posițiune sĕ strice.

Așa au făcutŭ unii din sînulu nostru din nenorocire și față cu incidentulŭ proclamației pretinsei „irredente“. In locŭ sĕ observe reserva și seriositatea, ce era de sine impusă fiecărui Românŭ ardeleanŭ bine simțitorŭ în acéstă fatală afacere, a căreia ivire ne-a surprinsŭ și pe noi tocmai așa cum a surprinsŭ pe adversarii noștri, au mai turnatŭ oleiu pe focŭ înverșunândŭ și mai tare foile maghiare asupra nóstră prin nechipsuitele și netimpuriele lorŭ espectorărĭ asupra proclamației.

Acești confrațĭ ai noștri s'au purtatŭ atâtŭ de „bine“ și „corectŭ“ combătêndŭ proclamația, încâtŭ ei înșișĭ s'au adusŭ în prepusŭ, că arŭ fi urzitorii ei.

Dér calea valea, acésta ar mai merge cum ar merge și amŭ puté sĕ-le ḑicemŭ numai: cum v'ațĭ săratŭ așa a-țĭ mâncatŭ. Este însĕ vorba de ceva mai multŭ, *e vorba de reputațiunea politică a Româniloră ardelenĭ și aci trebue sĕ vorbimŭ seriosŭ.*

Confrații noștri din cestiune se totŭ fălescŭ, că ei arŭ fi chiămațĭ sĕ „apere“ reputația némului românescŭ; cu părere de rĕu însĕ vedemŭ și ne convingemŭ din ce în ce mai multŭ, că din greșélă în greșélă cadŭ și în locŭ sĕ-o drégă mai tare o strică.

Amŭ tăcutŭ păn' acum fiind-că așa ne impuneau împrejurările; acum însĕ după ce foile oficiose maghiare declară afacerea cu proclamația de terminată și încă *terminată în favórea reputației politice a poporului nostru,* trebue sĕ ne dămŭ sémă de atitudinea ce-au observat'o și unii și alții în acéstă afacere și de urmările ei.

Politicŭ și cu cale a fostŭ ca într'unŭ momentŭ, când adversarii noștri erau în cea mai mare fierbere și arŭ fi fostŭ în stare sĕ împle temnițele cu noi, nisce confrațĭ, carĭ se gerézĕ de „apĕrătorĭ“ ai reputației nóstre naționale în acéstă monarchiă, sĕ scrie astfelŭ:

„A pututŭ „irredenta“ sĕ fiă unŭ moftŭ, dér totdeuna numai unŭ moftŭ fórte primejdiosŭ putea sĕ fiă, ear *acum este o adevĕrată calamitate,* findcă nu am luatŭ din timpŭ cu destulă hotărîre mĕsurile profilatice, ca sĕ combatemŭ acestŭ contagiu otrăvitorŭ. („Tribuna“ Nr. 204 din 1885.)

Politicŭ și lucru chipsuitŭ este, ca în fața mărturisirilorŭ contrarilorŭ, că nimicŭ compromițătorŭ nu s'a pututŭ descoperĭ pentru Românĭ, în urma cercetărilorŭ pornite din pricina proclamației, aceeașĭ confrațĭ sĕ scrie unŭ neadevĕrŭ o monstruositate ca acésta:

„*Proclamațiunea irredentistă* a fostŭ cea din urmă din *consecuențele fierberii produse în societatea nóstră* prin conferința dela Budapesta. Acum după espulsarea din România a autorilorŭ acelei proclamațiunĭ și mai alesŭ după cele petrecute în senatulŭ României cu ocasiunea interpelării făcute în cestiunea espulsărilorŭ *acum scimŭ cu toții ce se póte și ce nu se póte* între ómenĭ cu mintea întrégă, *ce trebue și ce nu trebue sĕ voimŭ.* („Tribuna“ Nr. 283 din 1885.)

Politicŭ este, lucru cu sfatŭ, cuviinciosŭ și lealŭ este ca în fața agitațiunilorŭ și ațîțărilorŭ neîntrerupte ale pressei maghiare, nisce ómenĭ carĭ pretindŭ a „apĕră“ reputația némului românescŭ, sĕ se folosescă de espresiunĭ nesocotite, carĭ sĕ fiă citate apoi ca „piese justificative“ contra nóstră de oficioșii dela „Nemzet“ și „Pester Lloyd“—cum s'a întêmplatŭ din nou ḑilele aceste?

Nu le-a fostŭ destulŭ confrațilorŭ noștri, că prin asemenĭ nechipsuințe au datŭ prilegiu la strămutarea juriului dela Sibiiu la Clușiu? Ce mai vorŭ? Vorŭ sĕ ne insufle credința că tóte le facŭ cu premeditare?

Din peninsula balcanică.

Belgradŭ, 26 Decemvre. Trupele sêrbescĭ au părăsitŭ erĭ după amédḑĭ teritorulŭ bulgarŭ; imediatŭ le urmară trupele bulgărescĭ și ocupară teritorulŭ deșertatŭ până la Bregovo, cu tóte că acéstă procedere a Bulgarilorŭ este o vătĕmare a punctului 2 și 3 din convenția armistițiului, care hotărĕsce, că trupele țĕrii au sĕ-lŭ ocupe numai după cincĭ ḑile. Despre acéstă flagrantă vătĕmare a convențiunei armistițiului se comunică următórele: comandantulŭ armatei sêrbescĭ dela Timocŭ s'a plânsŭ de acéstă vătĕmare a armistițiului de către Bulgarĭ și trimise pe șefulŭ statului maiorŭ alŭ armatei Timocului la Bregovo, ca sĕ întrebe pe oficerulŭ bulgarŭ, pentru ce elŭ a ocupatŭ țĕrmulŭ Timocului, fiindŭ acésta contra convențiunei? Oficerulŭ a rĕspunsŭ, că are ordinŭ în privința acésta și va rĕmânea acolo, câtŭ timpŭ vorŭ sta la țĕrmulŭ Timocului și anteposturile sêrbescĭ. Când oficerulŭ sêrbescŭ îi ḑise, că Sêrbii conformŭ convențiunii ar fi avutŭ dreptulŭ sĕ rĕmână până la amédḑĭ pe teritorulŭ bulgarŭ, oficerulŭ bulgarŭ tăcŭ. Cu tótă acéstă protestare verbală, anteposturile bulgare rĕmaseră la țĕrmŭ, pe când Bregovo fù ocupatŭ de trupe de liniă bulgare și de milițiĭ. Totŭ așa anunță comandantulŭ regimentului 13 activŭ, care părăsi Adlieh erĭ la amédḑĭ, că trupele bulgare intrară imediatŭ în orașŭ și anume cu trupele regulate. Acéstă vătĕmare a convenției de armistițiu din partea Bulgarilorŭ a provocatŭ nespusă ferbere.

Sofia, 26 Decemvre. Deșertarea Pirotului se face în ordine. In unele puncte s'au întêmplatŭ ciocnirĭ între anteposturile sêrbescĭ și bulgărescĭ, și s'au datŭ și împușcăturĭ din amêndouĕ părțile, dér fără o seriósă însemnătate. Aḑĭ a intratŭ prințulŭ în Sofia în fruntea a 12,000 de ómenĭ, fiindŭ primitŭ printr'o mare manifestațiă patriotică. S'au ridicatŭ arcurĭ de triumfŭ. Orașulŭ este împodobitŭ cu stindarde. In sunetulŭ clopotelorŭ sosi principele înaintea arcului de triumfŭ dela intrarea în orașŭ, buchete de florĭ i se deteră. Inaintea palatului au defilatŭ trupele, în catedrală se țînŭ serviciu divinŭ. Corpulŭ diplomaticŭ a asistatŭ la acéstă manifestațiă.

Belgradŭ, 26 Decemvre. In Serbia se află peste 3000 prisonierĭ bulgarĭ, dintre carĭ numai în Belgradŭ 2596.

Constantinopolŭ, 26 Decemvre. Pórta pretinde ca delagatulŭ bulgarŭ pentru încheiarea păcii nu póte fi admisŭ decâtŭ ca adjunctŭ alŭ lui Madjid pașa.

O corespondență din Bucurescĭ, adresată ḑiarului „P. Ll.“, se ocupă de misiunea generalului rusŭ Woieikoff pe lângă prințulŭ Alexandru alŭ Bulgariei. Étă ce scrie corespondentulŭ:

„Precum sunt informatŭ de către o persónă ce stă în relațiunĭ cu ambasada rusă, generalulŭ Woieikoff duce o scrisóre autografă a Țarului către prințulŭ Alexandru. Prin cuprinsulŭ ei se înlătură ultimele diferențe dintre Petersburgŭ și Sofia și prințulŭ Alexandru se primesce érășĭ în grația stăpânitorului tuturorŭ Rușilorŭ. In cercurile române din contră se amintesce împrejurarea că generalulŭ Woieicoff și înainte de începerea ultimului rĕsboiu ruso-turcŭ fusese însărcinatŭ cu o misiune specială pentru peninsula balcanică și conchidŭ de aci, precum și din împrejurarea că Woieikoff a ridicatŭ dela unŭ institutŭ de bancă de aci o mare sumă de banĭ, că numitulŭ generalŭ n'are a-șĭ împlini numai rolulŭ de înmânătorŭ alŭ scrisórei, ci că are și însărcinarea d'a da lămurirĭ în privința nouei atitudinĭ a Rusiei față cu Bulgaria în casulŭ când tractările de pace arŭ rĕmânea fără resultatŭ. Deórece aci se punŭ fórte puține speranțe în restabilirea unei liniște durabile în peninsula balcanică, se privesce generalulŭ Woieikoff ca o pasĕre ce anunță furtuna unui rĕsboiu în anulŭ viitorŭ.

Turburările din Ardealŭ.

Sub acestŭ titlu răspânditulŭ ḑiarŭ maghiarŭ „Budapesti Hirlap“ publică unŭ importantŭ raportŭ din Clușiu de următorulŭ cuprinsŭ:

Pe basa cercetărilorŭ terminate deja, se potŭ judeca mai seriosŭ turburările iscate în Ardealŭ în urma proclamațiunei irredentei române ivită pe furișŭ din România. Istoria Transilvaniei ne dă deslușirĭ de ajunsŭ față cu acéstă tristă afacere; ne esplică iritațiunea cea mare, și frica ce-o produse proclamația. Foile vorbiau de revolutiune, de omorurĭ și tăciunarii în urma irredentei. Organele publice spre vindecarea rĕului și liniștirea spiritelorŭ au luatŭ mĕsurile cele mai energice. Aceste mĕsurĭ au insuflatŭ încredere și au prevenitŭ rĕului.

Cercetarea în contra popilorŭ valachĭ înaintea tribunalului din T. Mureșului n'a scosŭ nimicŭ la ivélă. Ei au primitŭ proclamațiunile prin postă, după cum le-au primitŭ mai mulțĭ, chiar și unii din partida guvernului. Afacerea cu dinamită din comitatulŭ Alba-inferióră n'are nicĭ o lature seriósă, deórece s'a mai întêmplatŭ ca ómenii sĕ fure dinamită spre a putea prinde pescĭ. N'a avutŭ decĭ acéstă afacere nicĭ o legătură cu irredenta. Mai suspectă ar fi sĕ fiă bătaia din cârciuma dela Vidolŭ dintre Trăscăienĭ și Ocolișenĭ, însĕ cercetarea a făcutŭ și aic destulă lumină. Arestații au fostŭ liberațĭ, și cercetarea contra lorŭ se face numai pentru deteriorare de avere străină.

In acéstă cârciumă, s'au sfăditŭ Ungurii cu Românii și au ajunsŭ la bătaiă; Trăscăienii o au luatŭ la sănătósa fără nicĭ o apĕrare; Românii au rĕmasŭ în cârciumă și judele a stricatŭ unele obiecte, ce i stăteau în cale, apoi a mersŭ acasă. S'a constatatŭ în urmă, că Românii au fostŭ cei insultațĭ. Irredenta n'a avutŭ nicĭ o legătură cu acéstă afacere.

Ataculŭ contra scriitorului din Murĕșŭ-Ludoșŭ este crimă hoțéscă, însĕ e comisă de niște servitorĭ, carĭ n'au avutŭ cunoscință de mișcările irredentiste, căcĭ ei aprópe întrégă viéța 'șĭ-au petrecut'o în câmpŭ ca păstorĭ. Cercetarea nu s'a pututŭ termina, deórece Komáromy din causa ranelorŭ sale încă nu póte fi luatŭ la interogatoriu.

Causa cu cantorulŭ din Clușiu, după câtŭ sciu încă nu e decisă definitivŭ. Judecătoria cercuală l'a condamnatŭ la 8 ḑile închisóre pentru amenințare, elŭ însĕ a apelatŭ.

După cum se aude nu de multŭ s'a pusŭ în lucrare o causă de procesŭ a irredentei. In Ceagz au arsŭ apartimentele a doi economĭ ungurĭ — se susține că foculŭ a fostŭ pusŭ. Solgăbirĕulŭ a avutŭ neprecugetarea a raporta fără nicĭ o judecată și fără a avé indicii, că s'a pusŭ focŭ în urma irredentei. S'a făcutŭ aspră cercetare la fața locului. Comisiunea a aflatŭ, că economii Ungurĭ locuindŭ între Românĭ, casele Româniloră tocmai așa au fostŭ periclitate, ca și acele ale Ungurilorŭ. Dealtmintrelea resultatulŭ acestei cercetărĭ este încă necunoscutŭ.

După cele dise și după cunoscințele mele în procesele pentru »irredentă« séu participare la ea în Ardealŭ *nu s'a adusŭ nicĭ o sentință condamnatóre; cercetările de până acuma n'au putută constata nicĭ o participare a Românilorŭ.*

Desbaterea asupra Tonchinului.

In ședința dela 24 l. c. a camerei francese vorbì ministrulŭ de rĕsboiu Campenon contra deșertării Tonchinului, asta ar dovedi slăbiciunea și nestatornicia Franciei. Frică de vr'unŭ rĕsboiu continentalŭ n'are. Francia e bine organisată pentru defensivă. Bonapartistulŭ Raoul dice, că Francia o va păți cu Tonchinulŭ ca și cu Mexiculŭ. Francia trebue sĕ se gândéscă adĭ, că nu e în culmea puterii. Adĭ are alăturĭ pe marele imperiu germanŭ, ceea ce în continuu trebue sĕ preocupe pe Francesĭ. Clémenceau vorbesce pentru deșertare, arată periculele ce le póte aduce Franciei Tonchinulŭ. Deja în timpulŭ ocupării, Iules Ferry a apelatŭ la ajutorulŭ lui Bismarck. Pentru aventurĭ îndepărtate se negligă trebuințele interne. Prin o asemenea politică se periclitéză republica, se desbină republicanii, și se întărescŭ contrarii. Freycinet, ministrulŭ de esterne, e de acordŭ cu Clemenceau, dér Francia e angageată în acéstă cestiune. Adĭ Francia e stăpână pe țéră, în Maiu póte fi terminată pacificarea. Elŭ rógă camera sĕ voteze creditulŭ de 70 milióne în folosulŭ puterei morale a Franciei, ca sĕ se arăte că ea are o politică esternă, pe care nu o schimbă și de care Europa trebue sĕ țină sémă.

Se pune la votŭ ântêiu creditulŭ de 30 milióne cerutŭ de ministerulŭ de rĕsboiu și se primesce cu 273 contra 267 voturĭ. Urmà apoi votarea creditului de 40 milióne pentru marină și se primì cu 274 contra 270 voturĭ. (Larmă și tumultŭ în cameră).

Victoria guvernului, cum vedemŭ, fù slabă și decĭ nu e mirare, că Brisson are de gândŭ sĕ'șĭ dea demisiunea după congresŭ, care s'a întrunitŭ adĭ ca sĕ alégă pe președintele republicei pentru alțĭ 7 anĭ. Se vorbesce că va fi alesŭ totŭ Grévy. Monarchiștii, se dice că au sĕ protesteze la congresŭ, pentru că s'a violatŭ dreptulŭ sufragiului universalŭ și apoi sĕ părăséscă congresulŭ.

Discursulŭ d-lui C. Boerescu,

din senatulŭ românŭ dela 4 Decemvre st. v. care a datŭ prilegiu la cunoscuta declarare a ministrului-președinte Brătianu este în partea ce privesce pe espulsații ardelenĭ de următorulŭ cuprinsŭ:

Totŭ în intervalulŭ dela sesiunea trecută și până astădĭ, guvernulŭ, fără sĕ esiste nicĭ o cerere din partea Austro-Ungariei, isgonesce șése românĭ, 'i trimite în exilŭ. Cum justifică guvernulŭ acéstă mĕsură care revoltéză simțĕmintele nóstre patriotice? Nu ne-a spusŭ absolutŭ nimicŭ. Lucrulŭ i s'a părutŭ fórte naturalŭ. Este adevĕratŭ că sperŭ, că ne va face astădĭ acéstă onóre, pentru că d. prim-ministru cu ocasiunea legei dela 1881 relativă la strĕinĭ, a declaratŭ în adunarea deputaților că nicĭodată nu va esita d'a arĕta Parlamentului motivele pe carĭ se va întemeia când va face usagiu de acéstă lege. Orĭ ce ne-ar spune însĕ d. prim-ministru, nu este mai puținŭ învederatŭ că Constituțiunea nu pune pe Românii din alte state în categoria străinilorŭ, și că legea dela 1881 n'a înțelesŭ unŭ singurŭ momentŭ sĕ se ocupe de dênșii.

Discuțiunile carĭ s'au făcutŭ cu ocasiunea acestei legĭ o dovedesce în modŭ clarŭ. D. I. Brătianu, rĕspundêndŭ d-lui N. Ionescu și Pantazi Ghica, iată ce dicea:

»Dacă legea acésta ar fi obligătóre pentru guvernŭ a se aplica »în totŭ și pretutindenĭ după apreciarea sa« eu nu așŭ primi-o, așŭ refusa-o... crede d. Ionescu că eu voiu supune la acéstă mĕsură »pe acei strĕinĭ carĭ au unŭ domiciliu?«

Și este de observatŭ că d. ministru rĕspundea d-lui Ionescu, care tocmai pentru a limita puterile discreționare ale guvernului dicea:

Noi nu putemŭ trata pe strĕinulŭ stabilitŭ cu unŭ domiciliu stabilŭ... cu mĕsurĭ administrative, căcĭ acésta ar fi contra tuturorŭ ideilorŭ societăților civilisate.

Unŭ străinŭ »care are unŭ domiciliu stabilŭ,« are dreptŭ la protecțiunea persónei sale, prin urmare pe unŭ asemenea strĕinŭ nu poțĭ sĕ'lŭ tratezĭ în modŭ sumariu și nu poțĭ sĕ'i aplici pedépsa de a'lŭ strămuta din locŭ în locŭ séu de a'i expulsa!

Așa dér d. ministru cugeta la 1881 cum cugeta d. Ionescu, și declara că dacă legea ar avea altŭ înțelesŭ, d-sa însușĭ nu ar vota-o. D. I. Brătianu termina cu aceste cuvinte:

Onor. d-nu Ghica, a disŭ: aducețĭ-vĕ aminte ce s'a întêmplatŭ în Francia. Apoi dacă republica francesă care este unŭ statŭ puternicŭ, numai pentru că n'a putută sĕ dovedéscă identitatea lui Hartman nu l'a datŭ, căcĭ de altfelŭ 'lŭ da, voeștĭ d-ta sĕ lașĭ pe strĕinĭ sĕ crédă că la noi asasinii potŭ sĕ'șĭ găséscă ospitalitatea, d-le Pantazi Ghica? Apoi tocmai de aceea trebue pusŭ acestŭ articolŭ în lege, ca sĕ se știe că asasinii șefilorŭ de state, dacă vorŭ veni în România, nu vorŭ găsi ospitalitate, și sĕ nu vină ca sĕ ne scăpămŭ de dênșii, fiind că décă vorŭ veni, apoi cu tótă elocința d-lui Ghica.., va trebui sĕ dămŭ pe asasinĭ, căcĭ altfelŭ vomŭ fi pușĭ à l'index de l'homme civilisé et de la morale publique.

Aceste citațiunĭ vĕ dovedescŭ despre carĭ strĕinĭ a înțelesŭ sĕ se ocupe legiuitorulŭ ca și d. I. Brătianu la 1881. Era vorba de strĕinii propriu dișĭ, ér nu de Românĭ și de strĕinĭ, carĭ nu suntŭ domiciliațĭ în țéră séu carĭ puteau fi calificațĭ între asasinii suveranilorŭ altorŭ țĕrĭ.

Cunóscețĭ evenimentele, carĭ au provocatŭ presentarea acestei legĭ, n'am nevoe sé vi le mai aducŭ aminte. Este destulŭ sĕ constatămŭ că legea s'a votatŭ sub impresiunea unorŭ asemenea declarațiunĭ și că cu tóte acestea cele dintâiu victime ale aplicațiunei sale au fostŭ 6 Românĭ de sânge! Cu tóte acestea nicĭ unulŭ dintre representanții maiorităței parlamentare nu au fostŭ consultațĭ, și cu toții v'ațĭ hotărîtŭ a tăcea.

SCIRILE DILEI.

Se dice, că Kalnoky, ministrulŭ afacerilorŭ streine în curêndŭ va fi concediatŭ dela ministerŭ și în loculŭ lui va fi chematŭ Andrassy, care nu desminte acéstă scire. — Frumosŭ darŭ de Crăciunŭ.

—0—

Papa Leo XIII de vr'o câteva sĕptĕmânĭ e greu bolnavŭ. Vaticanulŭ invită pe cei mai vestițĭ medicĭ din lume la unŭ consiliu medicalŭ.

—0—

In *afacerea cantorului I. Mureșanu*, totŭ „Ellenzék" scrie, că acestŭ învĕțătorŭ gr. cat. din Clușiu fù datŭ judecății, pentru că a amenințatŭ libertatea personală. Judecătoria din Clușiu l'a condamnatŭ la 7 dile arestŭ. Condamnatulŭ a apelatŭ la tabla regéscă din Murĕșŭ-Oșorheiu. Tabla l'a achitatŭ.—A rĕmasŭ de rușine Ellenzék.

—0—

Lunĭ în 30 Decemvre v. la 9 óre înainte de amédĭ va fi *alegere de protopresbiterŭ* alŭ tractului *Agnitei.*

Representațiunea teatrală dată de tinerii comercianțĭ românĭ Sâmbătă séra a avutŭ bunŭ succesŭ. Mâne vomŭ face o dare de sémă.

—0—

Balulŭ datŭ în séra de 28 Noemvre în Romanŭ, în folosulŭ musicei regimentului 14 de dorobanțĭ, a avutŭ deplinŭ succesŭ. Dómnele militare, care făceau onorurile salonului, au fostŭ atâtŭ de prevenitóre și amabile în conducerea seratei, încâtŭ publiculŭ a fostŭ încântatŭ. După o dare de sémă a d-lorŭ Elena Groza, Natalia Dona și Maria Boteanu, s'au încassatŭ pe bilete 800 lei, ér o donațiune de bună voiă de 20 lei, cu totulŭ 820 lei. Subrăgêndu-se cheltuelile de 142 lei, s'au înaintatŭ d-lui comandantŭ alŭ regimentului respectivŭ 678 lei.

—0—

Atragemŭ atențiunea cetitorilorŭ asupra articulului privitorŭ la *mila împĕrătéscă.*

—0—

O mare esplosiune de mine s'a întêmplatŭ dilele aceste în Mardy, Anglia. In timpulŭ esplosiunei 400 de lucrătorĭ se aflau în mină, dintre carĭ aprópe 100 au muritŭ.

Tipografiă, librăriă și fóiă bisericéscă-scolară în Caransebeșŭ.

Salutămŭ cu sinceră bucuriă, importanta circulară a Pr. Sânției Sale episcopului Ioanŭ Popasu, dată în Caransebeșŭ în 30 Noemvre a. c., prin care se pune temelia unei activitățĭ literare a Românilorŭ din acéstă diecesă, ce dorimŭ se fiă câtŭ mai roditóre și folositóre neamului românescŭ, recompensă, ce-o merită pe deplinŭ fapta nobilă a Prea Sânției Sale. Étă cuprinsulŭ circularei:

»Una dintre trebuințele cele mai adâncŭ și de multŭ simțite ale clerului, învĕțătorimei și ale poporului diecesei nóstre a Caransebeșului a fostŭ înființarea unei *tipografii* și *librării* diecesane.

Astădĭ, când se scrie cu fulgerulŭ și se călĕtoresce cu iuțeala vêntului; astădĭ când numai acelŭ poporŭ póte compta la trăinície și la unŭ viitorŭ mai fericitŭ, care scie sĕ se foloséscă de multele îmbunătățirĭ făcute omenimei prin întărirea artelorŭ și a sciințelorŭ; astădĭ, când toțĭ fără contradicere recunoscŭ principiulŭ, că sciința dă putere: între astfelŭ de împrejurărĭ mai era óre posibilŭ, ca diecesa nóstră sĕ conducă totŭ cu mijlócele absolutŭ insuficiente din trecutŭ administrațiunea bisericéscă, a cărei sferă de activitate s'a măritŭ fără sémă, sĕ reguleze conformŭ recerințelorŭ neîncungiurabile ale timpului, în care trăimŭ. învĕțămêntulŭ dela diferitele aședĕminte și scóle confesionale, apoi se pórte cu scumpĕtate manipulațiunea fundațiunilorŭ eparchiei, în fine să aplice o controlă binefăcĕtóre și o evidență satisfăcĕtóre asupra tuturorŭ agendelorŭ și averilorŭ bisericescĭ, scolare și fundaționale ale protopresbiteratelorŭ și comunelorŭ bisericescĭ din diecesă?

Este evidentŭ și necontestabilŭ, că acestŭ scopŭ însemnatŭ nu se putea ajunge cu mijlócele nesuficiente, învechite, de care dispunea până acum consistorulŭ din centrulŭ diecesei.

De aceea representanții clerului și ai poporului credinciosŭ din diecesa de Dumnedeu scutită a Caransebeșului, adunațĭ în sinodulŭ eparchialŭ dela Duminecă Tomii din anulŭ curentŭ în unanimitate au aprobatŭ propunerea și proiectulŭ archiereului și alŭ consistorului diecesanŭ de a înființa lângă consistorŭ o tipografie și o librărie diecesană. Sinodulŭ eparchialŭ a votatŭ spesele recerute la înființarea acestorŭ stabilimente, fiindŭ pĕtrunsŭ de convingerea, că aceste stabilimente suntŭ unele dintre mijlócele cele mai puternice spre a dobândì sciințele și prin dênsele cultura, luminarea, religiositatea și moralitatea la toțĭ fiii diecesei.

Acum cu ajutorulŭ Dumnedeului părințilorŭ nostri

FOILETONŬ.

Ocuparea și maghiarisarea peninsulei balcanice.

(Urmare.)

Reîntorsŭ din călĕtoria sa printre Jidanĭ, Armenĭ și Mohamedanĭ, d-lŭ Szekrényessy ne vorbesce și de »Streinĭ.« Sĕ nu crédă cineva că aceștia arŭ fi vr'unŭ nou poporŭ, descoperitŭ acum de marele cuceritorŭ și maghiarisatorŭ. Lucrulŭ e ușorŭ de esplicatŭ. Jidanii și armenii forméză elementele, prin care sĕ măresce céta »patrioților,« suntŭ cei mai harnicĭ preoțĭ ai cultului S-tului Papricașŭ, vream sĕ dicŭ ai ideii de statŭ maghiarŭ. Mohamedanii, înțelege autorulŭ anume pe Turcĭ, fiindŭ totŭ de o plămădeală cu Maghiarii, suntŭ rubedenii de aprópe cu aceștia. Streinii suntŭ prin urmare celelalte neamurĭ, care suntŭ așa de »îndĕrătnice« și de »căpățînóse,« încâtŭ mai ușorŭ intră funia ancorei prin urechile acului, decâtŭ „cultura și civilisația maghiară« în capetele lorŭ. Dér ce-i pasă autorului de îndérătnicia acestorŭ neamurĭ! Are elŭ acŭ de cojoculŭ lorŭ, are sĕ le cuceréscă și maghiariseze — pe hârtiă negreșitŭ. Prin urmare totŭ pe hârtiă sĕ-lŭ urmărimŭ mai departe.

Elŭ nu-șĭ póte închipui ce sfântŭ patrioticŭ a putŭ îndemna pe Austro-Ungaria sĕ ocupe Bosnia-Erțegovina și astfelŭ sĕ-șĭ aprindă paie pe capŭ cu Serbia și Muntenegru! Trebuia ocupată Serbia mai ântêiu. Dér omulŭ nostru nu desperă. Nu i vorbă, starea internă a Turciei e sdruncinată, dér chipŭ de mântuire totŭ e. Ungaria sĕ întăréscă poporulŭ turcescŭ, dér nu prin mărirea teritorului lui, ci din contră micșorându-lŭ. Cam pocitŭ modŭ de întărire! Destulŭ că d-lŭ Szekrényessy e de părere sĕ înființeze Ungurii unŭ puternicŭ statŭ albanezŭ, care nu numai lorŭ le va fi spre folosŭ ci și Turcilorŭ; ér pe aceștia sĕ i adune la unŭ locŭ ca ușorŭ sĕ se pótă apĕra. Ba încă și mai multŭ sĕ facă Ungurii, sĕ lupte împreună cu Turcii pentru retrocedarea Karsului și Batumului de către Rusia.

Dar vorba Țiganului, asta'i asta măi Rumânico! Cum s'ar putea face acésta? Ministrulŭ de esterne sĕ asigure pe Ungurĭ, că Prusia nu va apĕra nicĭ moralicesce nicĭ fisicesce pe Rușĭ. Ungurii sĕ caute a slăbi legăturile ce esistă între Prusia și Rusia, și iurușŭ! asupra Rușilorŭ, alŭ cărorŭ jugŭ vorŭ încerca sĕ-lŭ scuture și simpaticii, prietenĭ ai Ungurilorŭ, Polonii. In asemenea casŭ ar fi o greșélă a nu rĕsboi cu Rusia. »Mai vine apoi în ajutorŭ și sciința strategică a bravilorŭ, genialilorŭ și istețilorŭ noștri honvedĭ, carĭ ne asigură isbêndă,« dice autorulŭ. Tóte ca tóte însĕ, Balcanii îi zacŭ la inima autorului. Și ce bună ocasiune îi se oferă Ungariei acum, când în Rusia suntŭ la o putere conservatorii! »Putemŭ înainta fără nicĭ piedecă la Balcanĭ; neîntrebândŭ pe nimenea, neîngrijindu-ne de nimenea și neuitându-ne la nimenea, sĕ concentrămŭ o parte a trupelorŭ nóstre la Brașovŭ, și prin România sĕ intrămŭ în Sofia.«

Și sĕ nu credețĭ că d-lŭ Szekrényossy n'ar fi voinicosŭ, pentru că e fricosŭ. Elŭ s'ar bate cu Rușii, dér rĕsboiulŭ Crimiei, în care atâtea oștirĭ aliate abia au înfrântŭ puterea Rusiei, îi cam bagă marĭ frichi în óse! Și apoi Rusia în totŭ casulŭ trebue bătută. ca sĕ nu anexeze Bulgariei Pirotulŭ, Nișulŭ și Vranja rupêndu-le dela Serbia. Ce privesce pe acésta, e coruptă și demoralisată, cu armată cu totŭ, care e nedisciplinată și mole, ca nicĭ o altă armată, asta a dis'o și împĕratulŭ Alexandru II cu ocasiunea rĕsboiului ruso turcŭ. Fiindŭ decĭ rĕsboiulŭ cu Rusia inevitabilŭ, trebue purtatŭ acum când Rusia are unŭ țarŭ panslavistŭ și când cei din Petersburgŭ se gândescŭ la ocuparea unorŭ părțĭ din Turcia și la unirea tuturorŭ Slavilorŭ sub unŭ singurŭ domnitorŭ. De se va amâna rĕsboiulŭ, mai târdiu trecândŭ guvernarea Rusiei în mânile țĕrei, adecă când nu va mai fi autocrată, totŭ felulŭ de intrige se vorŭ țese contra Ungariei.

Nu sciu cum se'ntêmplă, că s'a schimbatŭ boerulŭ, îi place că s'a ocupatŭ Bosnia și Herțegovina, dar tre-

aceste stabilimente: tipografia și librăria suntŭ înființate spre bucuria nóstră a tuturora.

Decĭ fiindcă totŭ darulŭ se pogóră de susŭ dela Părintele luminilorŭ, înainte de tóte chemămŭ binecuvêntarea și ajutorulŭ Atotputernicului Dumnedeu asupra acestei întreprinderĭ, și încredințându-o scutului sĕu celui prea înaltŭ, totdeodată esprimămŭ recunoscința și mul țumita nóstră tuturorŭ acelorŭ bărbațĭ luminațĭ și devotațĭ binelui și prosperării bisericii și scólei nóstre, carĭ au conlucratŭ la ajungerea nobilului scopŭ.

Rĕmâne acum, ca pe aceste tinere aședăminte: tipografia și librăria diecesană, care suntŭ creațiunea nóstră și proprietatea clerului și a poporului din diecesă, sĕ le cultivămŭ și sĕ le sprijinimŭ, ca ele chiarŭ în interesulŭ nostru propriu sĕ créscă, sĕ înflorésca și sĕ prospereze.

De aceea venimŭ a pofti și a ruga ferbinte pe preaonorațiĭ părințĭ protopresbiterĭ și administratorĭ protopresbiteralĭ, pe onorata preoțime, sinóde, comitete și epitropii parochiale, pe domnii directorĭ, profesorĭ și învĕțătorĭ ai institutelorŭ și scólelorŭ nóstre confesionale, mai departe pe toțĭ literații și cărturarii nostri de orĭce condițiune și stare, în fine pe bunulŭ nostru poporŭ primitorŭ de totŭ ce este bunŭ, nobilŭ și folositorŭ, ca toțĭ aceștĭ factorĭ puternicĭ, carĭ constitue diecesa *sĕ îmbrăcișeze cu căldură și sĕ părtinéscă întreprinderea nóstră.*

Așteptămŭ decĭ cu deplină încredere dela toțĭ, că tóte trebuințele de tipăriturĭ, formulare, protocóle, cărțĭ permise prin legĭ și ordinațiunĭ, hârtie etc. le vorŭ procura dela înființata tipografiă și librăriă diecesană cu atâtŭ mai vêrtosŭ, că prețurile vorŭ fi moderate și că profitulŭ materialŭ — căcĭ celŭ spiritualŭ nicĭ nu-lŭ putemŭ prețui — se va întrebuința la timpulŭ sĕu érăș numai pentru scopurĭ mai înalte bisericescĭ și scolare ale clerului și poporului dreptcredinciosŭ românŭ din eparchia Caransebeșului.

In fine nu putemŭ a nu face cu deosebire atentă pe onorata preoțime, sinóde, comitete și epitropii parochiale, precum și pe onorabilulŭ personalŭ didacticŭ la împrejurarea, că în privința prețurilorŭ și altorŭ detailurĭ vorŭ urma din partea consistoriului diecesanŭ încunosciințărĭ din casŭ în casŭ prin circulare separate, și că cu conlucrarea organelorŭ consistoriale, apoi a personalului didacticŭ dela institutele nóstre teologicŭ și pedagogicŭ diecesane și a altorŭ bărbațĭ literațĭ, cu începutulŭ anului viitorŭ 1886, se va eda o *fóie bisericéscă*, scolară, economică și literară, a căreĭ programă se va publica în decursulŭ lunei luĭ Decemvre a. c.

Impărtășindŭ la toțĭ binecuvêntarea nóstră archierésca, sunt alŭ d-vóstre voitorŭ de totŭ binele.

Ioanŭ Popasu, m. p.
episcopŭ.

MILA ÎMPĔRĂTÉSCĂ.

(Iscălirea unei resoluțiunĭ de onóre și a unei petițiunĭ de desonóre.)

Vinerĭ în 13 Decemvre s'a ținutŭ comitetulŭ protopopescŭ II alŭ Brașovului. Intre alte'e s'a făcutŭ din partea unui membru alŭ acestui comitetŭ o interpelațiă în cestiunea milei împĕrătescĭ. D-lŭ protopopŭ I. Petricŭ dându cuvêntulŭ d-lui interpelantŭ, acesta șĭ-a desfășuratŭ interpelația cam în chipulŭ următorŭ:

On. Comitetŭ Protopopescŭ! Scimŭ cu toții că între însărcinările impuse sinodului și prin urmare și comitetului protopopescŭ este și apĕrarea moralității și a vêdei bisericescĭ; astfelŭ eu fiindŭ informatŭ că în acestŭ protopopiatŭ s'au comisŭ fapte, carĭ suntŭ menite a știrbi onórea Româniĭlorŭ și a bisericei, mĕ vĕdŭ îndemnatŭ a vorbi astădĭ într'o cestiune, carea credŭ că va fi de totŭ interesulŭ pentru D-Vóstră, carĭ ca și mine suntețĭ representanțĭ ai comunelorŭ bisericescĭ din acestŭ protopopiatŭ.

Este vorba de mila împĕrătéscă. Nu voiu mai aminti fasele prin care a trecutŭ acéstă cestiune, nicĭ hotărîrile, ce le-a luatŭ sinodulŭ archidiecesanŭ în acéstă privință, dér voiu aminti unŭ singurŭ lucru.

Cu data 17 Maiu și 25 Maiu, anulŭ 1884, s'a publicatŭ în diferite diare nisce dechiarațiunĭ, atâtŭ din protopopiatulŭ I, câtŭ și din protopopiatulŭ II alŭ Brașovului, în care tótă preoțimea arată prin argumente seriόse, că modulŭ de împărțire a milei împĕrătescĭ este unŭ actŭ care vatĕmă biserica nóstră, și astfelŭ iscălindŭ toțĭ preoții acéstă resoluțiune, declară solemnelŭ că nicĭ unulŭ nu se va înjosi a primi ajutorulŭ acesta.

Pe mine pentru astădată mĕ intereséză resoluțiunea luată în protopopiatulŭ II alŭ Brașovului. Acolo se dice: că »deórece normativulŭ ministerialŭ este în contradicere cu resoluția împĕrătéscă din 29 Maiu 1861, că prin acestŭ normativŭ se vatĕmă autonomia bisericei, că posiția archiepiscopului și a consistorului se degradéză la rolulŭ unui birou de informațiunĭ, că e de temutŭ că se va face abusurĭ, și în fine avêndŭ în vedere că consistorulŭ vorŭ face pașii necesarĭ la locurile competente pentru revindecarea acestui: dreptŭ, *preoțimea din acestŭ protopopiatŭ declară, că la întâmplare când pașii făcuțĭ de autoritățile nóstre* bisericescĭ, nu vorŭ avé resultatulŭ doritŭ și înaltulŭ regimŭ arŭ persista pe lângă umilitórele condițiunĭ cuprinse în normativulŭ ministerialŭ, *renunță la acelŭ ajutorŭ.*« Urméză iscăliturile tuturorŭ preoțitorŭ din protopopiatŭ.

Acéstă resoluțiă, scimŭ cu toții, că a făcutŭ fórte bună impresiune între Românĭ. Dér ce se întêmplă? — Nu de multă vreme, cam prin Octomvre anulŭ acesta, prin diarele germane și române din țéră am cetitŭ între acei preoțĭ, carĭ au fostŭ atâtŭ de slabĭ, încâtŭ au luatŭ ajutorŭ de statŭ, și numele preotului Nicolae Frateșŭ din Sân-Petru. Lucrulŭ, sunt convinsŭ, că nu vĕ va surprinde, căcĭ cu toții sciți, că până adĭ nu s'a desmințitŭ acéstă scire.

Onoratŭ comitetŭ! Nicĭ n'arŭ fi de lipsă ca sĕ mai dicŭ ceva la acéstă scandalósă cestiune, ar fi de ajunsŭ sĕ punŭ fată în față iscălitura preotului N. Frateșŭ cu acéstă scire, pentru ca însușĭ sĕ fiă pentru noi mortŭ moralicesce.

Pe câtŭ de bună impresiune a făcutŭ acea resoluțiune preoțéscă, pe atâtŭ de rĕu a impresionatŭ și a jignitŭ simțulŭ fiecărui Românŭ scirea din urmă. Nu trebue ca cineva sĕ fiă Românŭ ca sĕ se simtă jignitŭ, póte fi chiar unŭ Neromânŭ, destulŭ este ca sĕ afle, că cineva a iscălitŭ o resoluțiă, ca cea din 25 Maiu a. c., și că totuși a petițiunatŭ după ajutorŭ, și-șĭ va face convingerea cu ce felŭ de omŭ are de a face.

Nu față de acei păstorĭ ai sufletelorŭ vorbescŭ, carĭ fiindŭ slabĭ de duchŭ, ei de voia lorŭ sĕ dau în opinia publică, ca nisce nemernicĭ, căcĭ dacă chefulŭ lorŭ este d'așa de-a se face imposibilĭ la Românĭ, noi n'avemŭ decâtŭ sĕ-i compătimimŭ. Lucrulŭ este destulŭ de tristŭ pentru națiune. Mai tristŭ, și chiar revoltătorŭ pentru noi, este când cineva iscălesce cu drépta o resoluțiă ca cea din 25 Maiu, ér în Octomvre cu aceeași mână iscălesce celŭ mai înjositorŭ actŭ pentru unŭ omŭ de caracterŭ, iscălesce petițiunea pentru mila împĕrătéscă.

De aceea, lăsândŭ la o parte diversele scirĭ ce circuléză față de acéstă tristă insinuațiune, întrebŭ pe d-lŭ protopopŭ, că are scire de aceea că preotulŭ din Sân-Petru, Nic. Frateșŭ, a luatŭ, sĕu ba ajutorŭ de statŭ și, alŭ doilea, dacă nu a luatŭ de ce nu a desmințitŭ în monitorulŭ oficialŭ din Pesta acéstă scire, ér décă a luatŭ, făcut'a d-lŭ protopopŭ vre-unŭ pasŭ față de acéstă întêmplare

— In comitetŭ era indignare generală și sub acéstă indignare d-lŭ protopopŭ, care a fostŭ inițiatorulŭ frumósei resoluțiunĭ din 25 Maiu, a condamnatŭ casulŭ și l'a declaratŭ ca unŭ actŭ înjositorŭ pentru biserică, și a rĕspunsŭ, că până acum nu i s'a datŭ ocasiune ca sĕ se înțelégă cu numitulŭ preotŭ, dér la proxima convocare a comitetului protopopescŭ va veni cu scirĭ positive. Mirarea și indignarea, ce a arĕtat'o d-lŭ protopopŭ Petricŭ îi face onóre.

Interpelantulŭ, luândŭ cu satisfacțiune la cunoscință acestŭ rĕspunsŭ, a mai esprimatŭ unele temerĭ, carĭ resultă din relațiunile de apróре ce le are preotulŭ Nic. Frateșŭ cu consistorulŭ și în acéstă împrejurare vĕdêndŭ unŭ mare periculŭ, face propunerea, ca cestiunea sĕ se aducă și la sinodŭ ca punctŭ separatŭ, și din sinodŭ sĕ i se dea numitului preotŭ, unŭ votŭ de desaprobare.

APELŬ.

Concetățenĭ Românĭ!

Vĕ este cunoscutŭ, că se află o mulțime de copii de românŭ aședațĭ la meserii aci în Brașovŭ de »Asociațiunea pentru sprijinirea învĕțăceilorŭ și sodalilorŭ românĭ meseriașĭ.« Aceștĭ copii suntŭ de totŭ sĕrmanĭ și fără de nicĭ unŭ sprijinŭ de acasă, suntŭ lipsițĭ până și de vestmintele cele mai neapĕratŭ de lipsă! Puținele mijlóce bănescĭ, de care dispune Asociațiunea, suntŭ cu totulŭ insuficiente pentru a provedea pe toțĭ aceștĭ năpăstuițĭ ai sorții cu tóte vestmintele de carĭ au trebuință, și acésta cu atâtŭ mai vêrtosŭ, cu câtŭ ea astădĭ — în urma oprirei scólei române de meserii din partea guvernului unguréscŭ — este silită se întrebuințeze cea mai mare parte a modestului sĕu bugetŭ pentru plătirea de taxe scolare la scólele de meserii străine, ce suntŭ silițĭ sĕ le cerceteze astădĭ toțĭ învĕțăceii meseriașĭ românĭ, și pentru procurarea recuisitelorŭ de scólă de carĭ au trebuință.

Concetățenĭ Românĭ! »Comitetulŭ Asociațiunii pentru sprijinirea învĕțăceilorŭ și sodalilorŭ românĭ meseriașĭ, în ne clintita sa credință în »Solidaritatea« ce unesce și trebue sĕ unéscă astădĭ mai multŭ decâtŭ orĭcând tóte elementele socialĭ ale poporului românŭ întru a face bine, îndrăsnesce și de astădată a apela la înaltele D-Vóstre sentimente de caritate rugându Vĕ se contribuițĭ la adăpostirea lipsițiĭlorŭ învĕțăcei meseriașĭ contra întemperiilorŭ asprului anutimpŭ în care ne aflămŭ, fiecare cu ce Vĕ vorŭ dicta nesecatele D-Vóstre sentimente de caritate și de compătimire omenéscă, fie cu banĭ, fie cu vestminte vechĭ! Ajutândŭ aceștĭ elevĭ sĕrmânĭ, contribuițĭ a se forma din ei în celŭ mai scurtŭ timpŭ bărbațĭ românĭ de bună speranță.

Concetățenĭ Românĭ! Nu pregetațĭ a da o mică parte numai din ceea ce puteți da fiecare și multe lacrĕmĭ ce curgŭ încă astădĭ vorŭ înceta de a mai curge mâne!

Brașovŭ, 2 Decemvre 1885

Comitetulŭ Asociațiunei pentru sprijinirea învĕțăceilorŭ și sodalilorŭ românĭ meseriașĭ.

Bariolomeiu Baiulescu, președinte. *Ioanŭ Bozoceanu*, secretarŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.)

PESTA, 28 Decemvre. — Față cu comunicările foilorŭ esterne despre arestări în massă, unŭ comunicatŭ alŭ lui „Nemzet" constată, că din causa proclamației „României iredente" până acum au fostŭ arestațĭ cu totulŭ 14 persóne, dintre care 8 au fostŭ imediatŭ puse pe piciorŭ liberŭ, ér 3 se află acum în arestŭ preventivŭ. (De ce se mai chinuescŭ bieții ómenĭ, când guvernulŭ scie bine, că nu suntŭ vinovațĭ în afacerea proclamației? — Red.)

BELGRADŬ, 28 Decemvre. — Scirea, că Garașanin ar fi unulŭ din membrii nemulțămițĭ ai partidei progresiste și că s'ar fi datŭ de urma unei intrige țĕsute, se desminte oficialŭ ca fiindŭ neîntemeiată.

SOFIA, 28 Decemvre. — In localitățile Novoselo și Krivofea a fostŭ la 25 c. o nouă încăerare Parlamentarii sêrbĭ au declaratŭ înaintea comandanțilorŭ bulgarĭ, că Sêrbii amĕsuratŭ armistițiului sĕ vorŭ retrage. Dar Sêrbii, ocrotițĭ de negură, au deschisŭ focŭ asupra Bulgarilorŭ, rănindŭ unŭ oficerŭ și câțiva soldațĭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.

Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

---

buescŭ anexate Ungariei, pentru că oștirea maghiară și-a vĕrsatŭ acolo sângele, nu cea austriacă. Adecă sĕ ne fiă vorba în taină, autorulŭ consideră oștirea română, care a înfrântŭ pe cei revoltațĭ, ca oștire maghiară, sub firma căreia vrea sĕ ocupe întrégа peninsulă balcanică cu sângele altora, și popórele d'acolo sĕ le facă accesibile culturei maghiare. »Dacă vomŭ dobêndi, dice elŭ, atuncĭ Ungaria lui Ludovicŭ celŭ Mare érășĭ se va vedea în charta Europei, ér' de vomŭ perde, atuncĭ acéstă patriă ți-e légănulŭ și mormêntulŭ, care te cresce și te'ngrópă; cu unŭ mormêntŭ naționalŭ Europa va fi mai avută.»

Lucru naibii, că d. Szekrényessy nu se mulțămesce ca hotarele Ungariei se fiă pe la Lom-Palanca și Sofia; îi e dorŭ de băi de mare, ar vrea sĕ se scalde în Marea Neagră — de nu s'a îneca. „Mai târdiu sĕ anexămŭ corónei s-lui Stefanŭ și pe România. Anexarea României acum e prea timpuriă, dar după ocuparea și orênduirea Balcanilorŭ, România sĕu ni se va supune de bună voiă, sĕu trebue s'o anexămŭ." Cu armele însĕ nu'i dă mâna se facă acésta autorulŭ, elŭ are unŭ planŭ subțire, e șiretŭ ca Țiganulŭ, când fiind găsitŭ în grădină dicea că vêntulŭ l'a aruncatŭ. Așa se dică și Ungaria, că civilisația și cultura maghiară o-a aruncatŭ în România, după ce va maghiarisa Ardealulŭ prin reuniunĭ și prin crearea de scolĭ maghiare și atuncĭ „România vĕdêndŭ puterea nóstră espansivă și cultura nóstră accesibilă, ne va fi alhatulŭ nostru fidelŭ și în urmă s'ar anexa de bună voiă Ungariei." Până atuncĭ însĕ trebue ca Ungaria, sub masca pretiniei, se tragă pe sfóră pe România. — erteni se espresiunea, dar acesta e planulŭ celŭ „subțire" alŭ autorului. Și sciți de ce îi arde ca unŭ jarŭ inima după România? Pentru că „Ungaria are mare nevoiă de cele 200,000 baionete ale României, care nu trebuescŭ desprețuite, mai alesŭ dela ocuparea Plevnei."

Sĕrmanele baionete, batjocurite până la Plevna, mare prețŭ mai au! Și'i trebuescŭ neapĕratŭ d-lui Szekrényessy și speră că, Ungaria ocupândŭ hotarele ei naturale — Balcanii, România s'ar arunca de bnnă voiă în brațele aceleia.

Se ocupă apoi autorulŭ de afacerile interne ale României, de politica esternă a ei, de cestiunea Bassarabiei, așa precum a lămurit'o d. Cogălniceanu în întrunirea din sala Manu. Trece apoi la poporulŭ bulgarŭ care, dice elŭ, e celŭ mai vitalŭ dintre rassele slavice, și în urmă la poporulŭ croato-slavonŭ, care e celŭ mai cultŭ. Dér îlŭ apucă durerea de inimă și varsă lacrime patriotice, când vede autorulŭ, că influința maghiară nicĭ nu se observă în Croația și că guvernulŭ nu pășesce cu energiă la maghiarisarea acestui mărgăritarŭ alŭ coronei S-tului Stefanŭ.

Sĕ-lŭ lăsămŭ adĭ sĕ plângă. (Va urmă.)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 24 Decemvre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	100 —	Bonurĭ croato-slavone	103 —
Rentă de hârtiă 5%	91.60	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149 50	Imprumutulŭ cu premiu ung.	117 60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.00	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123.00
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 —	Renta de hărtiă austriacă	82 95
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	110.20	Renta de arg. austr.	83.20
Bonurĭ rurale ungare	103 25	Renta de aurŭ austr.	109.90
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 00	Losurile din 1860	139 50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	103.00	Acţiunile băncei austro-ungare	872 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	102 50	Act. băncei de creditŭ ung.	299.—
Bonurĭ rurale transilvane	103 25	Act. băncei de creditŭ austr.	294 60
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.98
		Napoleon-d'orĭ	9 98
		Mărcĭ 100 împ. germ.	61.95
		Londra 10 Livres sterlinge	126.25

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 14 Decemvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd
Renta română (5%)	87	88
Renta rom. amort. (5%)	91	92
» convert. (6%)	83½	84½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	29	31
Credit fonc. rural (7%)	102	104
» „ „ (5%)	86½	87½
» » urban (7%)	97	98
» » » (6%)	—	—
» » » (5%)	80	81
Banca naţională a României	1140	1160
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	17.	18¼
Bancnote austriace contra aurŭ	2.00	2.04

Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei" se potŭ cumpĕra în tutungeria luĭ I. GROSS.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoí a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
Predealŭ (	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
Braşovŭ (	6.22	10,51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8.01	—
Sighişóra (	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9 43	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisă	4.09	4.49	10 23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu (	5.56	5 58	12.59	—
Cluşiu (	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.05
Oradia-mare (	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12.59	—
Szolnok	2.58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
Viena (	3.00	8 00	6.05	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.4	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.45	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0[illegible]	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.3[illegible]	6.24	—
Cluşiu (	—	10.0[illegible]	5.05	6.43	—
Cluşiu (	12.0[illegible]	10.16	—	7.03	—
Apahida	12 31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
Cucerdea (	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4 50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6 09	12 57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
Braşovŭ (	—	5 3[illegible]	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
Predealŭ (	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 53
Szolnok (	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8 00
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
Szolnok (	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3 37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10 10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8 46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4 04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2 54	7.24
Aradŭ	7 50	3 10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6 49	9 33	5 28
Baniţa	7 27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10 54	6.4[illegible]
Pui	8.50	11.37	7.35
Haţegŭ	9.31	12 17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8 44
Simeria	10 53	1,35	9.15

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ.